

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ, ШАЛЕ И Т. Д.

Година V.

У Новом Саду, 10. маја 1882.

Бр. 13.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — годишња. 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 10, — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Два ремека.

Знате-л шта је ново?
— Ново ј' ево ово:
Из француске републике
Весело се јавља,
Да су нашли — у прошлости —
Једног новог краља.

Овај краљ је до сад
Спав'о тако тио,
И од целог света
Заборављен био;
Нит га је ко клео,
Ни ја њим уздис'о, —
Нит му је ко у читуљу
Имена запис'о.

Ја сад не знам право,
Ко је мајстор већи,
Ил краљ, што је ум'о
Тако у гроб лећи
Да по њему не остане
Ни споменчић суви, —
Ил француска република
Која га прокљуви.

С.

Шетња по Новом Саду.

СХІ.

Боже мој, баш ти овај свет напредује! Није било тако одавно, кад су људи свакојако кубурили, кад су хтели до мало ватре да дођу: ту се трло дрво о дрво, ту се кресало оцилом, и једва — једва добише по коју жарницу, но и та се лако гасила и стајало је живе муке док се могло мало ватре задолжити! А погледајте сада: најпре изнађоше палидрвца, па онда светлећи гас, па ево чак и електричну светлост! Па

док се пре једва могло добити ватре, да се скува ручак од дивљих зверова или пустињачког корења, сад смо хвала богу дотле дотерали, да у берби палимо бурад од катрана а ложимо ватру до неба високу, а ево дотерасмо и дотле, да су за неколико последњих месеца изгорела три позоришта; у Ници, Бечу, и Шверину, па онда новосадски парни млин, па 200 кућа у Пакшу, цела варош Крајова и хигијенска изложба у Берлину, што је саграђена била од неког иверја! Ако тако с напретком стручних изналазака будемо и даље напредовали, онда даље можемо дочекати, да ће случајно који рибар палећи на чамцу лулу запалити Дунав, те ће овај за тили час планути и све се рибе у њему као на роштиљу испећи; или ће каква неваљала деца играјући се са жигицама, испустити горећу жигицу на земљу, ова се запалити и за неколико тренутака испод наших ногу планути и у прах и пенео се претворити.

Но и док не дођемо до тога савршенства добро нам се чувати и на наше ствари пазити. Ја се све бојим да какогод не запали когод наше народне привилегије, те ако сачувај боже њих нестане онда нећемо имати својих ујемчених права, и онда ће се господомоћи снашом автономном играти лопте и пилдике. Исто тако мestrах хвата, да се какогод не запали рукопис од позоришне игре „Рабагаса“ у Београду, па онда не би Београд могао по други пут видети преставу позоришну са оном великом парадом, какву обећавају београдски министри, да ће т. ј. око позоришта за време преставе стојати неколико компанија наоружаних војника, којима ће бити задатак, да се заузму, да се тај (на свима европским позорницама исмејани и пропали) комад публици допадне и да му пљескају. У опасности је, даље, и уговор српске владе са Бонтуом, јер ако овај (т. ј. уговор) изгоре, онда може „Видело“ опозицији пљунути у очи па казати: „Какав Бонту! Не знамо ми ништа. Нисмо ми с њиме никад ни какве свезе имали, који би магарац још с оним швиндлером шта уговарао!“ Равним начином могле би се

у уредничким кошаревима запалити и толике силне директе песме, те би биле изгубљене за потомство, а исто тако могло би и много заљубљено срце калуђерско изгорети од љубави — према својој наци и подруму.

Но срећом изнађено је ново средство, које су назвали „Мата фугос“, и којим се врло лако ватра гаси, а осим тога и нова материја, од које би се имале правити глумицама хаљине, које не могу изгорети, — само је малер и иронија судбине, што у берлинској изложби, при пожару, прве ствари, које су изгореле, беше исти „Мата фугос“ и та непрогорива материја, као и модел од позоришта, каква би се имала градити, па да буду од ватре сигурна. С тога држимо, да ће се та материја и „Мата фугос“ само за мање ватре моћи употребљавати, н. пр. са „Мата фугос“ моћи ће се гасити цигаре и свеће, а од материје, *што не може да горе*, правиће се, а можда се већ и праве данашње *жигице и петролеум*, што у новосадским фењерима стоји, јер и кад је парни млин новосадски изгорео, кажу да је све до краја изгорело, само се *петролеум* у лампама и фењерима при том пожару *није могао да запали*, него је на срећу невредим остао.

Наше ваљано својевољно ватрогасно друштво добро би било да се постара, да по неколико „ширицева“ стоје увек у приправности онамо иза кућа пијачарских с дунавске стране, јер оно *фубре*, што тамо векове борави, у великој је опасности да се запали,

ПОДЛИСТАК.

Ђаковање царовање.*)

Записао К. Костић.

У кафани „код крста“ свира позоришни оркестар, да се све разлеже. Баш сад је одвирао „Сеоску лолу“, а кир Ђорђе Р—с је већ у једном ћошку давао климајући главом такт музици, и пуно хармоније допуњавао контра-бас својим милозвучним хркањем, да га је онај „политички келнер“, што је за блажених времена пудио гостима „порцију Бонтува“, морао из сна слатког пробудити. Док сам све то сагледао, слушао и дивнио се седећи у једном ћошку, баш испод слике Гарибалдијеве, који је мирно гледао у онај радикални астал, т. ј. чаше с леве стране, у ком су радикали своју позицију имали, па се можда и сам чудило, каква их је судба баш тамо ванела, да *volens volens* морају да гледају у велику слику Јов. Ристића, која је у супротном ћошку висила, — дотле је за мој астал засео један постар дебелко, и баш кад га приметим брисаше он марамом знојавно чело. Обриса за тим усне од пива, тури мараму у један џеп а из другог извади табакеру, и поче савијати цигару. Пошто је то код кафанских људи обична ствар, то сам се слабо на њега и обзирао, већ сам са задовољством сркао своју као пакао врелу и као први пољубац слатку, и као нечија савест мутну — турску — каву, коју ми је Тома из четвртог ћошета овај час скувао и својеручно донео; па ми се и нехотице поткрадала мисао, како би ова кава још сто пути слађа и пријатнија била, када се неби овако у кафани пила, него

*) На расписану награду. У.)

те би се онда лишили тога украса варошког, што су нам га још очеви наши заједно са варошким државним зајмом у наследство оставили. Аб.

У Ш Т И П Ц И.

□ Не знам до душе, ко ће бити владика бачки, ал' да ће му *Аца Зуб* у „Турском народу“ оду написати — о том бих се смео опекладити.

§ За онога попу, што је по Срему купио потписе на неку адресу, веле да је тако *бистар*, као да је *Ст. Германовог* теја пио.

≈ Онај министар, што се највише упео, да се у београдском позоришту даје „*Рабага*“ — ратосиља се сад и вели: „*џаба га!*“

⊗ Баш они, који су наредили да се у позоришту београдском на публику потегну *тесаџи*, показују да су *неотесани*, те да би њима баш требали *тесаџи*.

⊕ Сад како је *Абердар* опет почео да добива нове и нове тешке ордене на груди, опасност је, да се човек под тим теретом не савије, те ће морати од сад још јачи *лидер* носити.

⊙ Приликом преставе „*Рабагаса*“ у Београду

ма и у каквој малој собици, па ма и у место онако вешта оркестра чуо се само један гласић, који би од прилике шапутао: „Ево Којо, пиј' док је врела!“ и бог зна шта би ми овако раздраганом од свирке, кафе, у памет дошло, кад се мој дебелко поче нешто мешкољити и по џепови пипати. Ово ме опет поврати у суштину кафанску прозу, а мој дебелко пошто је све џепове прегледао, па их и поново ревидирао и у сваки кутић претом опицао, поче викати келнера. Оркестар је баш тада и опет нешто живо свирао да му се глас скоро није даље од астала чуо. Ја га и опет погледах и видех где у устима држи готову незапаљену цигару; па као човек који се је и сам доста кафанела дима нагутоа и више пута промукао довикујући келнере, познадох одма из искуства да му недостају — палидрвца. Попинам се по џепови, нађох две три и пружим му их.

— „Хвала, хвала вам господине“ говорио је узимајући исте, те њима цигару припали. „Ови проклети келнери, као да су глуви, могао би човек промукнути вичући, а они се неби сетили да дођу.“

— „Искуство о томе и научило ме је, да и ако сам не пушим, увек вољем да ми се по које палидрвце у џепу нађе“ говорио сам обичном кафанском учтивошћу, која је поред свег тога што се звала учтивост, значила: сад си намирен, па нек је доста, пусти ме да слушам свирку.

Но тако сам мислио ја са мојом учтивошћу, али не и мој новостечени познаник са својом запаљеном цигаром, њему као да је сад тек било до разговора, те одмах и настави:

— „А зар господин не пуши?“

www.црвеник.рф
 УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
 дозвољали смо, ако ништа друго, а оно то, да су школска деца јача од наоружаних жандара.

+ Цела је истина, да је опозиција у београдском позоришту изазвала *иреврат*. (Т. ј. публика се морала *ире вратити* кући, него што је требало, т. ј. пре него што се „Рабагас“ свршио).

4 Па кад им није право да ко виче „живила република!“ за што они дају у позоришту да се преставља комад, који је поникао у републици француској?

Кад се за Босну, Херцеговину и Аустрију забрањују листови са подозривим насловима, као: „Српска независност“, „Српска краљевина“, „Српско коло“, „Народно ослобођење“ и т. д., онда нема преча лека против тога, него давати својим листовима питоме и скромне наслове, као: „Срце Исусово“, „Католички дневник“, „Фраторско ослобођење“, „Глас св. Јеролима“, „Застава св. Боне“, „Језујтско коло“, „Штросмајерова краљевина“, „Демонијантска независност“, и нека је онда према наслову и садржају, на ни бригеша!

Д Министар Гарашанин је дао затворити „Босу“ без сумње с тога, што „Боса“ неће на његову воденицу.

— „Не“ беше му лаконски одговорено.

— „Јели могуће? ви млад човек па да не пушите?“ чудило се он. „А чак и палидрвца при себи имате.“

— „Е видите, то опет има свог оправданог узрока. Једно што је то ђачки обичај, да се увек палидрвца из кафане понесу, а друго што се чешће дешава, да који од мојих другова пушација, оће да запали цигару, нема случајно машине, и онда читава мука, док исте где не нађе, или код ма кога своју цигару не припали“ говорио сам и опет са оном истом учтивошћу, и заузех положај *poli me tangere*. Али мој старчић као да се на све то слабо, или ни мало није обзирао, он настави одмах смешећи се даље.

— „Дакле господин је ђак?“

Ја климну главом.

— „Хе! хе, хе! што ти је младеж, исто онаква као и пре педесет година. Знате ли синовче да је још онда тај обичај постојао, још кад је Доситије на Лицеју предавао.“

— „Шта, зар сте ви слушали Доситија?“ питао сам ја радознано.

— „Омо не баш њега, али покојни Коста Бранковић, био ми је професор „Мислословија“ или као што је ви данас зовете логике. Еј, била су то сретна и блажена времена, и ми смо тада били ђаци, и скоро да смо боље ђаковали но ви сада“ говораше старац речима, чији је глас показивао да су му се у души пробудиле старе успомене из млађани доба. Зато да неби прекинули разговор запитах га:

— „А зар ми данас не живимо по ђачки, та певамо и ми још ону:

Блажен ти је живот ђачки
 Препун сваке сласти,
 Живот прави баш момачки
 Код сваког у части.“

☞ „Видело“ доноси у броју од 5. маја један преко три ступца дугачак телеграм од 19. априла. Па кад телеграму од Краљева до Београда треба 16. дана, колико ће онда времена требати виделова *жељезница* да дође из унутрашњости до Београда! И колико времена треба обичној пошти? (Мора бити да у Србији телеграфске депеше носе *пужеви*, јер не можемо веровати, да ће полузваничан лист *лагати* да је оно *телеграм*; међутим „Српске новине“ доносе у исти дан то исто као чланак, а не кажу да је *телеграм*.)

☉ У питању на мађарском сабору шта *кошта* окупација, ухватили се Полит и Тиса у *коштац*. Пословица каже: „*паметнији попусти*“, ал' Тиса неће никад да попусти.

* Министар Тиса увек носи *наочаре*. (Тако га бар у „Борсем Јанкову“ и „Иштекешу“ молују); ал како би било, да г. Тиса једанпут *слободним оком* погледи око себе?

△ Код нас је сад тако време на пољу, да се не треба нимало чудити, ако „*тоциљарско друштво*“ огласи у новинама, да даје други дан Духова свечану *преставу на леду*.
 АБ.

— „Та живите, живите и ви истина, ама неби рекао да је то онај живот од некад. Сада сте ми нешто сви раније постали мудрице него ли ђаци, сада сте ми радије политичари него ли идеалисте; више вам је начело него ли српско име; сада сви оћете радије друге да учите но сами да се од других учите; сада вас теже мисли море него ли нас некад; сада сте сви ладнокрвни и уображено-озбиљни, чега код нас није било, зато је оно и био прави младићки, ђачки живот, на који си ме сада потсетио. И ја ти кажем, да нема ђаковања без ђачког несташлука, веселе песме и јувачке игре, и нека ми онај, који у своме ђаковању није бар једном истински накаљао, да се о томе даје читава прича написати, не каже да је ђаковао.“

— „Охо! господине, та ми онда нисмо данас ни где и ништа,“ бранио сам се ја, „Та и ми знамо шта је шала и несташлук, јесте ли читали Враголије?“

— „Оне из ђачког живота? разуме се. Али само да ми је наћи тог младог човека, да му ја још нешто из мог ђаковања испричам“ говораше старац, као у потврду својим речима.

— „Ако само желите? он ће се овог часа пред вама створити,“ додадох ја брзо, а старац ме погледа зачуђено.

— „Је ли он у кафани“ питаше ме за тим.

— „Он је у кафани, и пред вама“ говорио сам ја устајући.

— „Дакле ту смо синовче!“ говораше он пружајући ми руку, чиме се сврши представљање, ја понова седох, а он ме запита „па шта се море одма не каза?“

— „Па сад сте ме тек први пут питали.“

— „Е видиш синовче, баш ми је мило, баш ћу ти причати шта се још тада мени као ђаком десило. Еј, ел-

П у с л и ц е.

Наметути одбор земунске општине вели да је међу школском младежи овладало „нехајство.“ То не може бити јер у Земуну од нека доба ништа друго и не чујеш него „хај! хај!“ — и старо и младо вртећи главом вели једнако: „хај! хај!“ (па какво би онда било „нехајство“.)

Кажу да ће влада још једаред свом да спроведе на позорници Рабагаса. Може. Али се цело Српство нада, да ће пре тога Милорад П. Шалчани уступити управу позоришта каквом жандару, а Милован Глишић Драматургију каквом министровом Ђирици. (То су бар дужни своје дојакшњем добром имену.)

Општина Земунска тражи још једног татора, — главна је квалификација, да докаже, да је судским путем проглашен за неспособна за руковање својим имањем. Друго ће му се све гледати кроз прсте.

У земплинској жупанији из места Цибар одселили се сви људи у Америку. Најглавније је то што су заборавили повести и своје жене. Једини попа и црквењак од мушких глава, остали су у селу, да чеше јадне удовице.

нер, донес' још једно пиво — а теби синовче, може ли се још једна кава ил' вино? питао ме је, и пошто пристадох на каву, он онда настави:

„Не, не! давно је то било. Видиш синовче, где су сада ово неколико седих длака, ту је некада била густа црна коса, очешљана „на фукле“ као што се тада чешљало, ове су очи све сијале од млађана жара и препуна, весела срца, био сам и ја тада од прилике твоји година. Онда ти у нашем Београду још не знадоше за оне вражије гувернанте и инструкторе, што су у стању да и најдаровитијем детету памет помету, са оним њиовим страним језиком, ачењем и брбљањем; није тада још било ни ваше девојачке школе као данас, да се девојчице уче, кад и како треба гледати у земљу а кад у небо или на другу страну, нити опет оне несретне моде, да родитељи своју децу, а нарочито пак женску ма куд од куће, а камо ли још и у туђу земљу на васпитање шаљу. Тада је наш Лицеј била у земљи највиша и најбоља школа, а мајка својој ћерки једина и најбоља учитељица, од ње је ћерка учила шиги, плести и вести, прати и кувати, од мајке се учила стиђу девојачком и штовању сваког старијега, учила се пословици „да кућа не стоји на земљи, него на жени“ па отуд и беше онолико ваљаних газдарица, честита и здрава порода, добрих синова и стиђливих девојака. Изузетно да је то неко хтео и тежио да своју ћерку даде да учи који стран језик, јер је тек тада почела к нама долазити онај злокобни појам, што се зове: западна култура.

Случај нанесе једног таковог оца, који се некако о ту културу очешао, да је тражио својој ћерки учитеља, и да је зато баш нашао мене. Разуме се да сам учињену ми понуду радо примио, а и награда беше према тадањем времену и приликама доста прилична, плаћао ми је шест цванцика месечно. Шта велиш синовче, били се ти данас такве кондиције примио?“ питао ме је тада смешећи се.

— „Ко зна, требало би најпре познати ћака“ одшалим се шалом.

„Хе! хе! видиш ти њега, баш права ћачка крв, иста као и онда. Еле, ја се примим учења, и после неко-

У Берлинском акварију кували су ових дана кајгану од змијињи јаја, да коштају каква су. — Овако што, већ само човек и да верује мора бити здраво цивилизират, а колико ли се цивилизације иште, да се човек те кајгане наруча.

У оним пустолинама коју су Кривошијани својим завичајем звали, а сад се од њега разбегли, ту је један официр направио себи дрвену кућицу и малу баштицу. На кућу је написао:

„Klein, aber mein.

Jeder gute Gast soll mir willkommen sein.“

То се зове брзо се одомаћити, на ту ђем гаришту пропевати, па још и госте звати.

Е сад више ни г. Гарашанин не може рећи, да је јавно мњење баш са свим безобразно и неогесано, — јер од чега би онда били крвави жандарски тесаци?

У прочем „Стармали“ је кадар и *Носама* у брк рећи, и запитати их: а ко се оно пре две године из петиних жила упињао, да данашњу господу погне на полицу? — А то није морало бити — ergo није било ни морално. (Сад ми је лакше, кад сам и то питање скинуо са савести.)

лико дана, бејаш и сам научио, шта то значи — љубити и бити љубљен. Замисли синовче једно младо, лепо стидљиво девојче, које је по тадањем обичају мало куд излазило и ретко мушка лика спазило, и оно ти је даго да га учиш францески, сваког дана да пробавиш више од једног часа с њиме, и оно ти кроз најлепша устанца гуче: j' aime, ја љубим, tu aimes, ти љубиш, и тако све даље и даље, ти млад и гледаш је оним сагорљивим млађаним погледом, и она ти најзад једва чујно пришапута: je t' aime, ја те љубим, и био би тада од камена а да се неби створио пред њеним погама и тепао јој: je t' aime, јесте миље моје, ја те љубим! тако би ти учинио данас, па тако и ја онда, пао сам ничице пред мојим леним ђађом, и тепајући јој најлепша имена, уверавао је најватрењаним речима о својој љубави. И баш је уватих за руку да је себи на груди привучем, кад ме од једаред пробуди из заноса:

„Чико, откинула ми се куца, вежи је молим те!“ — био је то глас њеног малог братића, детета од својих осам година, које је обично за време учења у соби остајало да се ту игра и можда стражари. И доиста ено баш сада својом невиношћу шта је учинило, молећи ме да му вежем прекинути конач на играчку, задржало ме је да му сестрицу не пољубим. Али то је био прекид само за час; ја привеза брзо детињу играчку, окрето се тада своје ћаку и ова ми полете у загрљај, ја је притиште на своје млађане прси, и онда синовче, онда да ти је било видети како бејаш сретан, ове сада мутне очи тада су ватром сијале. Од тога дана ишло је са учењем, као што се даје замислити. Она би превађала, сваки час грешила, ја би је тада карао, она би се расрдила, ја признао да сам крив, молио за опроштај и тад би се помирили, и то помирење потврдио бих ја врелим пољупцем на њеној белој руци, У тој срећи заборављали смо на све, па и на њеног братића, који је од тог доба више пута у игри застајао и својим детињим мудрим очима гледао, — како се учи француски.

Тако смо ми и опет једног лепог дана учили, моја Љубица и опет је грешила, ја опет карао, она се срдила,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Ђира. Знаш ли ти море ко је изабран за председника црквене општине, — и то српске — у Карловцима?

Спира. Не знам.

Ђира. И боље што не знаш. И ја би волео да не знам. Јер је здраво грозно.

Ђира. Знашли ти како се зову оне француске и енглеске лађе што сад иду ка Мисру, да у туђој земљи стегну још боље своје вигове.

Спира. Не знам све како се зову, — ал за једну знам да се зове „Асиик.“ —

Ђира. Нека, нека, и треба да дркће оно, што ниче тамо, где се не сеје.

Изопачене пословице.

III.

Ко шта чини сам себи.

И ово није истина. Ђурчије чине коже, али не себи, него другима.

Два дедака обадва једнака.

Ал ми имамо и врло различитих дедака.

да је изгледало као да плаче, ја хтедо да је одердим, кад се од једном отворише врата, и на њима се указа њен — отац.

„Шта је то? — шта то значи?!“ питао је он и оста непомичан од чуда на врати. Али ти знаш синовче, да је љубав свему досетљива. Ја се брзо приборем те му одговорим:

„Ништа господине, карао сам нешто госпођицу зарад примера детету, што га сваки час дира.“

„Није тата мене сеја дирала“ рече дете брзо и гледаше паметно у оца.

„Та господин се само шалио“ отрже се њојзи.

„Није се шалио, отац, јер он сеју сваки дан кара, па после мора све да је милује и љуби је у руку, док се опет не одерди“ говораше дете оцу; а нас двоје стајасмо као окамењени, не могући ни једну речцу за оправдање казати. Отац пак, као да је из детињег разговора све дозволао. Извади из џепа кесу с новци, па ће ми онда рећи.“

„Млади господине, ево вам плата за овај месец“ и пружи ми шест бели цвапцка, и од данас учите чију год децу охете, а ја ћу моју ћерку васпитати као што су наши стари мене и мајку јој. Ово нека ми је наук и казна што сам се за туђим повео, и тешко нама ако ја не будем први и последњи који сам почео да се на туђинце угледам, и да заборававам, да је мати својој ћери најбоља учитељка. Теби синко нека је просто“ говораше ми тад благо, да су ми на те речи од стида и кајања хтеле сузе на очи ударити — „знам и ја шта је младост, ти још можеш све то поправити, ово нека нам буде обојима за науку. А ти Љупче моје иди матери, она ће ти бити од данас једини учитељ, и која ће те учити да будеш Српкиња, и постигне ли то, од ње је доста“ обрати се тада ћерци. То је његово мњење било, о чему ви судите како хоћете.

Мени се више није остајало, дохватим шешир, погледам још једном у Љубицу и одјурих из себе напоље.

Ко другом јаму копа, сам у њу пада.

То није истина: гробари копају често јаме, али за друге.

*Магарац наче, биће кише.**

Ал' кад је „Сремски Хрват“ пролетос на Србе — викао, било је баш суво време.*

*Пут кола вози.**

Та да, ал' само да пије коња видели би ми!

*Ко те пита бријел се владика.**

Боме буду они кадгод и обријани; — бар од „Стармалог.“

*Свако чудо за три дана.**

Ал' сво „Дар-Мару“ је већ две године.*

*Фали само још ион с као м.**

Неће ни то дуго фалити: на београдској скупштини већ је поднесена молба да понови смеју носити капе.

*Не боји се свака шуша бога, него батине.**

Ово истина „Борба“ је допела недавно члавак, из ког се види да се не боји бога, али мени се чини, да се не боји ни батина. АБ.

Јурио сам без целџи читав један сат по кривим улицама београдским, а за тим одем једном свом другу и почнем му се јадати и тужити на своју клету несрећу. А он, он се само — смејао, смејао тако, да сам се најзад и сам почео смејати да сам се сав тресао, у том трешењу звекну оних шест цвапцка у џепу, ја их из те дубине изнесем на светлост, по они се брзо одселише у мрак дубоке кесурине Ђир Ставре, меанџије, који је тада још држао своју кафаницу на Стамбол-капији, и код кога су се ђаци рачили и веселили.“

— „И где сте ви у весељу и на вашу бригу и несрећу заборавили?“ питао сам га.

„Тако је, синовче. И то је баш дивота ђачкога живота, што су у ђачком животу и матери, и наседанија и страданија, така, да их се после човек радо и прерадо сећа.“

„Па их радо и приповеда.“

„Тако је.“

„Па то се ви онда неби љутили, кад бих ја ово ваше мило страданије описао, и гдегод у штампу протурлио.“

— „Не браним синовче, напиши га ако оћеш, макар ми се ко и насмејао. Али пошљи и мени, и ја ћу сам прочитати неколико пута.“

Али где, време је већ да се иде спавати, неда се више дотрајале су и године,“ говораше за тим, погледа у сахат, плати келнеру пиво и кафу и са „лаку ноћ синовче“ оде полако из кафане.

— „Лаку ноћ“ викнуо му ја, па и сам пожурих кући да што пре запишем ову причу; онакву, каква ми је још свежа у намести остала, као још један нов доказ да је: „ђаковање царовање.“

Ћука и Шука.

Ћука. Јеси л' читао у „Турском народу“ нешто о шурци и сланици . . .

Шука. Па ти знаш да он о свињским стварима радо пише.

Јадан Грујица.

На весељенду људи
На каруца
И сретају рањеника
Бледа лица.

Федери се љуљункају
На каруца,
А рањеник на мали се
Коли трукца.

Мека срца на каруца.
Крију очи,
Да не виде како крв
Из ране точи.

Док стигоше на весеље,
Јао, јао,
Рањеник је крв и живот
Иструцкао.

Сутра погреб тако сјајан,
Глени брате,
Што су јуче Грују срели,
Сад га ирате.

Сузе с' роне, срце с' цена
И пајтврђе —
Ох ала ме боле ово
Милоерђе.

Калимегданџија.

Питања са одговором.

Која се рика учи и у школи — — (Америка.)

Који нас највише путује? — — — (компас :)

Који се брег може појести? — — — (Бубрег :)

Који је то Вац, што се Маџари за њега отимају. — — — — — (Буњевац :)

Који гас није за Београд? — — — (Рабагас.)

Који је миш најдужи? — — — — — (камиш.)

Које дело највећма дичи данашњу београдску владу? — — — — — (Ведело.)

Који нам је греб најбратинскији? — (Загреб.)

Ко још неће бити крив?

Ако је све до прекјуче било кога који је читао „Турски Народ“, (који још и данас излази у сред Новог Сада) тај је морао нагазити у 31. броју му на ову труклу бундеву, која гласи:

„Јуче није био обављен избор епископа у св. синоду, жочел свети дух није све епископе једним даром Божијим надахнуо.“

Е сад ћете видети само ако не испадне архимандрит Пантелић владиком, онда ће *по турској вери и логици* бити крив свети дух, који неправдо дели даре Божије, или сам Бог, који поверава даре своје неправедним делиоцима. И онда ће „Турски Народ“ окренути опозицију против бога и св. духа (јер ти не дају уштвама субвенцију).

Хватам се за нова опстојателства.

Ја сам до сада волео и поносио се тиме, што се наше београдско позориште зове „народним“ позориштем. Али — ако му је то име само за то дато, да буде што веће слободе при учењу народа памети (тесаџима), — онда одустајем од својег дојакошњег поноса, — разuverавам се, — и не браним, да се исто, мило наше позориште, до бољих времена назове — *министарским* позориштем.

Мислећи да сам тиме достигнуо врхунац своје лојалности, питам владу да ли сме од мене искати још и више лојалности. **Калимегданџија.**

Разна мњења.

Боже мој, како је то лепо и корисно, што пису сви људи једнога мњења. Н. пр.

Кад је ко „гладан“ а „носи рукавице“, о томе Земунџи сумњају, да ли баш има потпуно чисте руке. — А виша административна власт је опет другог мњења, она држи, да томе човеку ништа друго не фали, већ му само треба поверити скупљање и чување црквених прилога.

Ко ће ту да буде судија, — а да не увреди ни једну странку, ни Земунџе, ни вишу адм. власт, ни црквене прилоге!

Најважнији синод.

Кажу да је старина владика Кенђелац, кад је ономад ушао у синодску седницу, рекао сакупљеним епископима:

„Господо и браћо! Ја сам доста и доста пути бивао у синоду; али на овако славном синоду још никад, јер још никад није било у синоду *три патријарха*, као сада што је *Анђелић* и два избрана патријара *Стојковић* и *Живковић*!“

Добра старино! Пази само да ово *растројство* не донесе и *растројено* устројство! **Аб.**

Телеграм.

Бечки „Figaro“ добио је ових дана овакав телеграм:

24. маја, почиње се у Сарајеву асентирање новака. Надати се, да ће асентна комисија, која се састоји из 76 000 лица, сретно извршити свој задатак, — т. ј. ако ког новака нађе.

(Али, бива, ко зна — примећавача „Стармали“ — хоће ли се млади новаци пожурити на своју дужност. Бар да је жив старина Новосак, тај би се, бива, лакше одважио да прими пушку и телећак на леђа на би дао примера и млађима.)

Свађа у брачном миру

(Није шала већ истина.)

Често букне кроз обоје,
Пркошења жар, —
А почетак обично је
Каква мала ствар;
Место да се обавесте.
Све се већма жесте
Реч за речи, — лудост сушта
И све жешћи вир,
И ни једво не попушта
И пропадне мир.

Разне мере.

У ратовима североамериканске републике против Енглеза одликовао се републикански генерал Арполд, — шта више, он је у тим ратовима и рањен био у ногу, па је целог живота на ту ногу рамао. Али тај исти генерал доцније изневери своје начело и пређе к Енглезима, па је ту и њима војевао против републике. После једне битке запита он једног заробљеног републиканца: „Шта би републиканци радили са мном кад би им пао шака?“ — Овај му одговори: „Вашу би ногу са највећом почашћу саранили, а оно остало би — обесили“.

Јунаштво.

У Америци се пре неколико година држао женски збор, на коме се већало о еманципацији жена. Кад се већ дошло у ватру, онда скочи једна млада госпођа на стол, и јасним гласом поче овако говорити: „Поштоване госпође и госпођице! Ми имамо иста права која и људи. Јер, завирите само у повесницу, и на сваком листу ћете наћи, да је женски род јунашвом својим“ — али наједаред прекиде беседу

своју, дрекну „Ајао!“, пребледе као крпа и скочи на други крај стола.

А шта је било? — Шта се десило?

Опазила на једној празној столици поред стола како се попео — миш.

ИСПРАВАК. Оно, што наградни ребус у прошлом броју, није цео заграђен линијама, то је штампарска погрешка. Даклем и она слова, која су пре заграде треба мислити, као да су заграђена, или да заграде никако и нема, — јер она ништа не значи.

Одговори уредништва.

„Оду синоду“ примили би; али док овај број буде штампан, по свој прилици биће касно за опомену, — али ви ћете то знати прекројити према мери, коју ће вам дати сам рад синодов.

У Карловце. То што нам дописујете, већ је давно написано у „Beschwerdebuch-у“ ваше читаонице. Одатле не маримо прештамповати ништа, јер за ту књигу вели се да заужара само личним мржњама, а не мирише тежњом потребног нам споразума.

„Három a táncz“. Друго је Андраши, Тиса, Трефор страсни новинари, и њима заведена струја у мађарском народу, — а друго је домовина, коју Србин поред свега тога љуби, и не износиће ту љубав на пазар. Ми се још надамо, да ће доћи време трезвености и правде; за то не примамо „алегорију“ вашу, јер ју је јако завело огорчење, које разумемо (и делимо) па ипак му у нашем листу пуна маха не дамо. — Ми још сневамо о могућности да ће се мађарска и српска рука стиснути, али у збиљи а не комедији, као што ви добро описујете једно вече у „komló kört-у.“

Новије књиге и листови,

које уредништво добива у замену.

Приповетке мојој кћери. Од Ј. Н. Буља. Свеска II у Н. Саду издање штампарије А. Пајевића 1882. Цена 60 п.
Bilder aus dem serbischen Volks- und Familienleben von Franz Scherer. Neusatz 1882. Verlag von Luka Jocić & Co. 8-на, стр. 112. Цена?

Учитељ. Орган учитељског удружења за образовање и васпитање. Излази у Београду, трипут месечно; цена за Аустроугарску годишње 5. фр.

Српче. Илустровани лист за малу српчад. Излази у Београду једанпут месечно. Годишња цена за Аустроугарску 1 фр.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме осмом броју за 1882. ове чланке
1. Браћа у незнању, приповетка од — ар Ар — 2
Од’те, децо, меда се купа! песма (са сликом) од чика Јове.
3. Само једна ружа, (са сликом).
4. Колико живи животиња и биље?
5. Посекла прст, песма (са сликом) од — ор —
6. Редак пример верности.
7. У пустињи Сахари, (са 2 слике) од браца Бранка.
8. По игри, песма од — ар Ар —
9. Мој лов, песма (са сликом) од чика Јове.
10. Дажд.
11. Игра „лопте“, од Ј. С. Виловог.
12. Разнолије.
13. Даштања.
14. Решења даштања.
15. Чика Јовина пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9. — „Невен“, чика Јовин лист, излази два

пут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 дивара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шаље се на адресу: **Штампариие А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.**

„СРПСКЕ ИЛУСТРОВАНЕ НОВИНЕ“

број 20-ти доносе

овај садржај: Забава: Љубија. Приповјетчица из српског живота, од Николе Вучетића. — Песме: Пустиник по Вајди, превео Мита Поповић. — Из природе: Луције Анеј Сенека, о потресу, превод Др. С. Павловића. — Песме: Зна од Љ. П. Н. — Преводи: Да те нешто питам. Идила Ђорђа Еберса, превод Јов. Грчића. — Песме: У зору, од Б. Ђ. Јакшића. — Позориште: Пера Сегединац Лазе Костића, критика М. Д.—ћа. — Песме: Сјај месече, од Б. Ђ. Јакшића. — Народни обичаји: Ускршње јаје, од Моје Медића. — Народно здравље: Која је храна за човека? од др. Ђ. Натшевића. — Страни писци: Чарлс Дарвин, од СаО. — Научне новости: Астрономски исправак од Селима Астрономске белешке за Мај. Прашина шкоди. Шкодљивост пушења дувана. — Уметнички новости: Прва бњерета на српској позорници, од П. Ј. П. — Уз наше илустрације: Краљ Милан и краљица Наталија. Шекспирова Дездемона. Самсон и Далила. Чича Мија. — Књижевне белешке. — Читуља: Сима Игуманов Стојан А. Николић. Димитрије Поповић. — Сlike: Краљ Милан и краљица Наталија. Чарлс Дарвин Шекспиров Дездемона од Кабанела. Самсон и Далила од Лемгра. Чича Мија од Стојана А. Николића —

„Српске Илустроване Новине“ излазе сваких 15 дана два пуна табака, а цена им је за Аустро-Угарску 4 фор. полугодишње или на 3 месеца 2 ф., за Србију и Црну Гору 12 динара полугодишње, односно 6 дивара на 3 месеца а за друге крајеве цена је годишња 12 ф. односно 6 ф. полугодишње у банкама. Претилату у Србији примају све тамошње књижаре, а у осталим крајевима умољена гг. скупљачи, као и **Накладна штампарииа А. Пајевића у Нов. Саду.**

ЛЕП ДУХОВСКИ ДАРАК
за одраслију женску децу:
СВЕСКА ДРУГА

ПРИПОВЕТКЕ МОЈОЈ КЋЕРИ

од Ј. Н. Ђуља

ПРЕВОД С ФРАНЦУСКОГА.

на 8-ини 204 стране, цена само 60 нов.

У тој су књизи лепша од лепше ове приповетке:
1. Лажни дијаманат. 2. Златап новац. 3. Чешаљ што говори. 4. Соната. 5. Мала жива библиотека. 6. Винсенски катана. 7. Селско гробље. 8. Сестре судојенице. 9. Журнал, мода. 10. Мала газдарица. 11. Завршетак.

Ко жели за поклоне или за распродају да поручи више ових књига, нека се обрати подписатој накладној штампариији, која ће према већој паручбини и рабате веће давати.

Такођер се још може добити и I. свеска ових поучних приповедака, по истој цени.

Штампарииа А. Пајевића у Н. Саду.

РВА ШЛОВИДБИ.

ПОШТ. ЛАЂА
ОД 1.
ДО ДАЂЕ

ПОЧИЊУЊИ
АПРИЛА.
НАРЕДБЕ.

У ЗЕМУН: сваки дан изузимајући уторник у 5 сати после подне.

У ОРШАВУ и ГАЛАЦ: понедељником, четвртком и петком у 5 сати после подне.

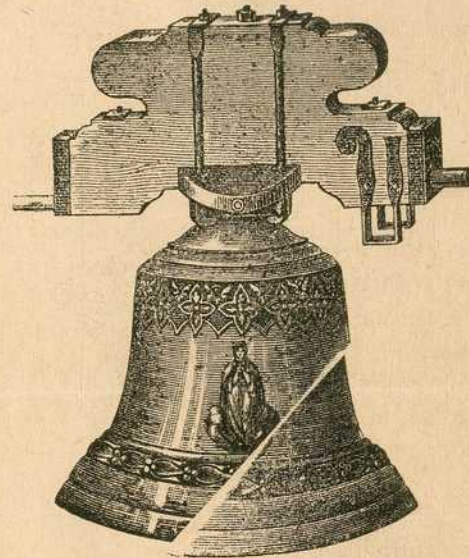
У ТИТЕЛ: недељом и средом у 5 сати п. п.

У БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан изузимајући четвртком у 1/2 11 сати пре подне.

СВЕЗА са САВОМ: недељом и четвртком после 5 сати после подне. **ОДПРАВНИШТВО**

ОГЛАСИ.

ЗВОНА.

по најновијој и старој системи. са гвозденим и дрвеним крунама хармонијски удешена а од најфинијег метала са најчистијом изработом.

Звоноливница ЂОРЂА БОТЕ СИНОВА у Вршцу

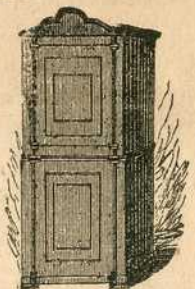
4—6

КАСЕ

по најновијој американској системи

сигурне од ватре и харе из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА
У БЕЧУ

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а цени знатно јефтиније. — Наручбине прима и од правља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене 10—35 сазнати.

ПРЕПУЊЕН ЈЕ ПЕХАР ЧУДА И ПОКОРА.*)

Како ј' врело у Србији
Сви већ знамо
И нећемо да смо слепи,
Да с' варамо.

Брижни Срби реч у себи
Згушит' труде,
Чисто с' боје и да дишу
Да што мање ветра буде.

Моле тамо, моле амо:
„Лакше људи!
Да се искре не запламте,
Да се огањ не пробуди!“

А ко баца бреме сламе
Где се пуши,
Знајућ' да се сламом огањ
Не угуши?

Ко се игра ватром овом
— Па баш сада —
Ко то дува (кроз Сардува)?
— То је влада.

Ко се смели крај барута
Пушит' сада.
Ту истресат' своју лулу?
— То је влада.

Ко то силом Рабагаса
Натурује,
Рабагаса, који свугде
Буру снује?

Влада хоће, заповеда,
Пркос диже, —
И шта ј' било? — оди, оди
Гледни ближе!

У просвете чистом храму
Бој се бије,
У српскоме позоришту
Крв се лије.

Ту жандари са тесаци
Турски секу;
Жене вриште, деца с' гуше
У делеку.

То гледајућ' у помоћ бих
Вик'о јако. —
Али кога? — да ли народ?
Не, никако.

Јер народ би знао шта би
С том грдобом,
Али нама мира треба
Међу собом.

Док још није гори ветар
Горе духно,
Теби кличем, теби вичем.
Светла круно!

И ко силом данас снује
Вреве гадне,
Ти учини једним мигом,
Нека падне.

Јер ће пасти и онако,
Пасти мора. —
Препуњен је пехар чуда
И покора.

Теби дижем, светла круно,
Збиљске гласе.
Стани на пут горем јаду
У зле часе!

*) Ова је песма стигла баш кад је лист наштампан и за експедицију спреман био, па да због савремености своје неби застарела до идућег броја, штампали смо је овако у „Додатку“.